

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

L. In Domin. XXI. Post Pentec. Iratus Dominus tradidit eum tortoribus.
Matth.18. Arg. Quam æqua est ira Dominica, tam iniqua servilis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

CONCIO L.

IN DOMINICA XXI. POST PENT.

Iratus Dominus tradidit eum tortoribus. Matt. 18.

ARGUMENTUM.

Quam æqua est ira Dominica, tam iniqua Servilis.

IT Domini, & servi iras hodierni Evangelii exhibet lectio. A. Excandescit Dominus in servum, & Servus in suum, nec conservum. Dominus ob debitum decem millium talentorum, crudelitatemque mancipii; Servus ob centenos denarios mutuo concreditos. Dominus exacerbatus tradit servum suum tortoribus, quoad reddere universum debitum; & servus furore percitus suum conservum suppari multat supplicio. Uterque iratus, uterque plectit, uterque vindicat. Et tamen quum Servi hujus bilem universi fulminent, Dominum vel ea ipsa de causa summis effecerunt præconiis. Quid est hoc? Itane non minus jura divina, ac humana telæ aranearum sunt, quæ fuci grandiores perrumpunt, & quibus culices minimi implicantur? Itane minus delinquant irati Summates, quam Achivi? Vel Domino fas est irasci non Servo? Sic est Auditores mei, justa, & æqua potest esse ira Domini, servi nunquam. Licita est ira Dominica, non servilis. Quod ostendam.

Partitio.

S. Thoma 2. 2. q. 15. a. 9.

II. Angelicus Doctor iram partitur in eam, quæ prævenit rationem, & trahit eam secum ad operandum estque in illius instrumentum. Hanc distinctionem mutuassee videtur à S. Gregorio, qui de ea ita scribit: *Ira cum delinquentium culpas exequitur, non debet quasi domina præire, sed post rationis tergum velut ancilla famulari, ut ad faciem iussa veniat.* Quibus verbis satis clare innuit iram aliam esse Dominicam, aliam servilem; bonam & utilem illam, perversam ac detestandam istam.

S. Greg. Ep. 126. ad Richard.

§. I.

Ira Dominica justa.

III. Ira Dominica, bona & justa est quæ ratione sequitur, & mentem afflat in sanctissimis legibus tuendis; aut sacrarum rerum violatione prohibenda, Dei gloria propugnanda, injuria vindicanda, aliis ad meliorem frugem revocandis. Hæc enim divinam æmulatur iram, quæ zelat absque livore, irascitur citra ullam perturbationem, excandescit in hoc sæculo

Ira Domini- ca.

*Ira Dei qua
fit*

contra insensatos, ne deserviat in futuro; & misericorditer exhibet temporalem severitatem, ne æternam inferre cogatur ultionem. Visitat in virga iniquitates eorum, quemadmodum Pater filiorum, & in verberibus peccata eorum, ne forte misericordiam suam dispergat ab eis.

*Aug. in Psal
21*

Hoc sensu definit iram S. Augustinus, quando ita scribit: *Ira Dei est motus in anima, quæ legem Dei novit, cum eandem legem videt à peccatore prateriri.* Ira Dei est, non ea, quæ obstrictur fulminanti naturæ, ut excandescat in hominem, aut rem aliam sed quæ ratione, & alto nixa consilio detonat. Ira Dei est quæ vindicat injuriam sanctissimis ejus decretis irrogatam, & Numen ipsum in animadvertendo æmulatur.

*Moylis iram
idololatrias*

IV. Hujus nominis & coloris erat ille zelus Moylis, qui cum esset mortalium omnium mitissimus, visâ tamen Dei sui injuria in detestanda Vituli idolomania, in tantum indignatus est, ut tabulas ipsius Numinis digito exaratas comminuerit, indignum reputans ea lege, ac gratia populum, qui transisset in similitudinem vituli comedentis scœnum. Vitulum autem ipsum combustum, & contritum usque in pulverem, sparsit in profluentem potissando ex eo transgressores, ut vel sic tandem saperent, quid adorassent. Deniq; ad hæc omnia, in illos idololatrias jã respiscētes insurgēs, contrucidavit ex iis tria millia super viginti. Per Deum mi Moyles, quid facis? ubi nunc est patientia, ubi mansuetudo tua tantopere in sacris literis decantata? Quid demerueretam sacra lipsana in pignus inauditum

à sæculo tibi, ac populo tuo concredita? Si populus deliquit, an non alia pœnitentia iis injungi potuit, an non satis in ruborem dati, quod vitulum adoratum, à te epotare sunt coacti? Non inquit satis est, pereant una cum vitulo, qui desipere ut vitulus; peccat & lex, impiis transgressoribus frustra evulganda, pereant sacra omnia, inter profanos idololatrias locum neutiquam habitura. Quæ hæc indignatio? quis zelus? imo quis furor? Me certè, vel quemvis alium impotentem diceretis, si Evangelia hæc vel in alios ejacularer Verbi divini interpellatores, vel ea frustratim discerperem, hominum duntaxat studio ac labore impressa; at ille ipsius Numinis pollice exsculptas tabulas comminuit. Si hic in illos pueros discolos, & vitulizantes quispiam paulo acrius deserviret crism vestrâ vix effugeret; ipse vero in tot millena capita ferro animadvertit; & nihilo tecius justo Dei iudicio laudem tulit, ac gratiam. Unde istud? Inde sane, quia ipsius ira Dominica, & iusta extitit, quia zelabat gloriam Domini, quia in scelera, non in homines detonavit.

V. Eodem nomine celebratur Phinees zelus. Eleazari filius Coadjutor fidelis Moylis. Hic contuendo Principem gētis suæ propalam fornicariæ misceri, illico in ultionem assurrexit & mulierem una cum viro terræ affixit. Hic primus cum aliis Levitis in idololatrias impetum fecit, & manus suas sanguine illorum imbuit. Quid inde? Sanguis hic aqua lustralis illi extitit in expiationem; chrysm in sanctificatione, oleum in augurationem. *Consecrasti, Exod. 32, 29.* inquit illi ac sociis ipsius Moyles, ma-

Ira Currus igneus
4. Reg. 2. v. 11.

nus vestras Domino. Dextra hæc, quæ hæctenus ferrum pro gloria Domini generose strinxit, jam deinceps hostias, & sacrificia illi litabit. *Consecrastis nima us vestras Domino*

Diadoch. de Perf. c. 62.

VI. Compertum Eliam Thesbiten effedo igneo gloriosissimè in Æthera subvectum. *Ecce currus igneus, & equi ignei dividerunt utrumque, & ascendit Elias per turbinem in calum.* Sciscitor quis iste currus triumphalis, aut à quonam adornatus? Quinam hi jugales, quibus subvectus est. Solvit nodum Diadochus, Et ait: *Iram quidem apud scripturam currum Israel, cum Elias in sublime elatus est, dictum esse legimus.* Currus iracundia justa est, quo tanto sublimius evectus est in merito, quanto intensius flagrabat in zelo. Huic equi ignei sancti videbatur, quia flammis ducebatur affectibus, & ideo non secus ac ignis ad superos est eluctatus: *Iram currum Israel, cum Elias in sublime elatus est, dictum esse legimus.* Currus quo alii gloriosius in cælo triumphant, cuius defectu non pauci ad ipsa Tartara proruunt.

1. Reg. 2.

VII. Quid quæso exitio, exterminioq; extitit Heli alioqui viro pro, ac timorato, multarumque virtutum choragio nobilitato? Nihil sane aliud, quam quod vel teneritudine amoris victus, vel ætatis vitio fractus irasci filiis perfidis nesciebat. Etsi enim lenioribus verbis ad honesta officia liberos suos adhortaretur, cuperetque esse quam optimos? tamen quod acerbior in eos sulphure usus non est, Numen sensit iratum & ejus vindice dexterâ interiit. Neque enim oleo, sed lixivio opus erat, nec verbis sed verberibus, qui mortiferis urgebantur

infirmis, aliosque pestilenti offendiculo scandali à divino remorabantur sacrificio.

VIII. Quamobrem Achabus imperiosis criminationibus redargutus à Domino? Quia nimirum homini impuro, ac scelerato, sputa adversum Numen ipsum evomentem intempestiva manluetudine pepercit. Etenim audita blasphemia Benadad Regis Syriæ, illius nefandis vocibus nihilo commotior factus, nec iratus est magis, quàm si blandi Ianionis ridiculam, aut Melitæi catuli vocem audiisset. Occurrit itaq; eidem vates Domini, totus pulvere ac sanguine sordidatus, & increpitans eum ait: *Quid fecisti? Ubi mansit ardor animi tui ad propulsandam injuriam parenti omnium Deo illatam? ubi læsi Numinis reverentia? Nonne vestimenta rumpere te oportebat, atque animo vindictam concipere ad retundendam propulsandamq; ejus impietatem! Si pietas vocem elicit ab infantibus, & languidis vim sufficit; quanto justius te commoveri animo decuit atq; inflamari, ubi Numinis honor fuerat vindicandus? Ideoque quia dimisisti unum dignum morte, erit anima tua pro anima illius.* Lenitas ista crudelitas est, quæ vitia palpat, non curat, & iniquitas maxima, quæ gangranam serpere sinit. Nutrit pestilentiam qui austeriorem dissimulat adhibere medicinam, & vitiorum disseminat lolium, quisquis illud in herba eradicare haud adnititur.

Subdit Diadochus: *Mibi videtur, quod ni propter studium, & ardorem pietatis iratitur, probatior in lance remuneratum reperietur, pra eo; qui nullo modo propter mentis immobilitatem ira move-*

tar. Nempè æque in natura, atque in gratia ignis principatum obtinet, Cherubinis, ac Seraphinis associantur, qui zelo honoris divini flagrant, ac scelera acerbissimè vindicant.

*Ira impera-
ta*

IX. Hinc bene multi Interpretum Iram non libertatem duntaxat, sed imperatum per Psalten regium ominantur occinentem: *Irascimini & nolite peccare.* Sensus enim est juxta mentem S.

Psal. 4. 5.

*Amb. lib. 1.
offic. 6. 22.*

Ambrosii: *si irascimini, vobis irascimini, quia cito commoti estis, & non peccabitis.* Et secundum D. Augustinum: *Irascimini, ne peccetis. Irascimini, & nolite connivere; Irascimini, & vindicatis*

Aug. h. 1.

quod vindicandum est. Irascimini ita, ut totum agat ratio, & nec quicquam sibi furor præripiat. Restringenda sub rationem potestas, nec quidpiam agendum prius, quam concitata ad tranquillitatem mens redeat. *Irascimini salubriter,* (loquor cum D. Gregorio Nazianzeno) *non tam in causa vestra, in qua patientia vobis necessaria est, quam in causa Dei.* Irascimini parentes, quando auditis filios imprecantes, aut blasphemantes, castigare eos dicentes: *Fili ubi tonitrua, ibi fulmina; tu fili nequam fulgura & tonitrua, ibi fulmina; tu fili nequam fulgura & tonitrua excitasti, en ego fulmen aptavi.* Irascimini summates servis, si cultum Dei negligant, si præcepta illius prævarientur. Irascimini præceptores discipulis, si perperam agant, & nolite peccare. Irascimini, ita tamen, ne sol occumbat supra iracundiam vestram, ne mentis lumen, aut etiam Pater luminum, & sol justitiæ vobis occidat; ne tenebretur mens summo, & caliginerissima imaginationis. Irascimini ut corrigatis, non ut odio alterius ex-

*D. Greg.
Naz.*

astuetis. Sic enim adhibenda est correctio, ut salva semper sit delectio. Implendum est pii parentis officium, & sic succendendum iniquitati, ut consularur una humanitati. Imitandus medicus, qui phreneticum castigat, lethargicum stimulat; vulneratum, sanat omnes amat. *Irascimini &c.*

§. II.

Ira servilis iniqua.

X. Altera Ira est servilis, quæ nimirum rationem prævenit, & quam non tam zelus format justitiæ, quam furor excitat impatientiæ. Est autem immoderata cupiditas puniendi, vel vindicandi se de eo à quo quis se læsum arbitratur. Est furor brevis, qui ex prava consuetudine, ac impatientia prolixa evadit insania. Est irrationabilis perturbatio mentis, levi de causa prorumpentis & in rabiem efferatæ. Est ut cogam in unum servi abjecti, siderati, ac prope diabolici vesania.

*Ira servilis
qua fit*

Servi imprimis abjecti vitium nuncupo, eo quod in animos duntaxat abjectissimos, ac vilissimos Dominetur. *Imbecilla,* scribit Seneca, *se lædi censent, si tangantur.* Ambiunt defendi, qui timeant superari; festinant loqui, qui metuunt vinci; furores cogunt, quibus vires & animus languet. Et quemadmodum stупpa aut stramentum ob suam debilitatem facile accenditur, quercus autem ob suam firmitatem lentissimè; suppari ratione serviles & abjecti animi nullo negotio inflammantur, fortes vero ac magnanimi ægerrimè. Et utut voces efferatorum magno emissæ videantur animo. strepitus tantum non nisi crepitaculorum sunt, mentem intus pavore, metuq; obsidentes, Nihil enim magnum est, quod una placidè

Sen. de Ira

non est. Nec quicquam magis imperatorium, quam animus fervilibus, ac furiosis Dominis emancipatus.

XI. Siderati ajo, quoniam vix fieri potest, ut concitatus, ira animus ratione utatur. Dū enim perturbata mēs iudicium exasperat, omne quod furor suggerit rectum putat.

Typum nobis exhibent sacra pagina in Jona Propheta, qui exacta prædicatione sua Niniviana secessit in montem urbi imminens, visurus redintegrata Pentapoleos super eam incendia. Et ecce prodigiosam, qua ab æstu defenderetur, & cassa membra resciceret apratam sibi reperit hederam. *Præparavit Dominus Deus hederam, & ascendit super caput eius, ut protegeret eum, laboravit enim.* Sub huius umbram haud citra notam personæ Ecclesiasticæ, & tam severi iudicii promulgatrici delicia batur Jonas; urbe tota in faccis, ac cilicio inter cineres ululante, ac famente. *Letatus est Jonas super hederam latitia magna.* Sic etiam oppressis fame subditis, epulantur identidem lautius Domini, & ovibus sub forfice, aut forcipe constitutis pastores pascentes semetipsos genio suo litant splendidius. Aliorum inedia eorum condit obsonia, aliorum cruces, ac lamenta eorum exaggerant gaudia.

Non tulit Numen supremum hanc in Legato suo libidinem; sed illico scena comica in tragicam mutata delicias vatis aceto condivit saluberrimo. *Quippe: Præparavit Dominus vermem ascensu diluculi in crastinum, & percussit hederam, & aruit.* Hic Jonas noster omnem litem effundere, micare oculis, pulsare humum pedibus, vermem

conterere, mortem sibi impetrari. *Petivit anima sua, ut moreretur, & dixit, melius est mihi mori, quam vivere.* Fraudasti me Domine hac umbra levissima, sine me jam requiescere in sempiterna: si nequeo sub hedera, indulge feriari sub terra. Malo degere sub tentorio sarcophagi, si non valeo sub tegmine fagi. *Petivit anima sua ut moreretur.* Hos iracundiæ fluctus compositurus ad malitiam Dominus ait ad eum: *Putasne bene irascaris tu super hedera?* Heus Jona tot annorum eremicola, tantus mysteriorum meorum contemplator, & ut videbare amator, estne bilis ista tua rationabilis? *Consule mentem tuam, senatum iudicii, ac Synteresim coge, & responde: Putasne bene irascaris tu?* Tu doles super hedera in qua non laborasti, neque fecisti ut cresceret, quæ sub una nocte nata est, & sub una nocte periit, & ego non parcam Ninive civitati magnæ, in qua sunt plus, quam centum viginti millia hominum, qui nesciunt, quid sit inter dextram, & sinistram, Tu indoles stirpibus hodie natis, & ego non compatiar hominibus à me, & ad imaginem meam conditis? Tibi gravior accidit, atque intolerabilis herbacei tabernaculi interitus, & mihi tantæ urbis, tam severæ penitentis ruina non erit gravissima? Te modicus æstus candidatum mortis reddidit, me non efficient placatum tot gemitus, ac lamenta! Ubi est patientia tua? ubi misericordia in proximum? ubi virtus tua? ubi fortitudo tua? ubi ratio tua? *Putasne bene irascaris tu?* Ad hæc omnia Jonas intrepidè reponit: *Bene ego irascor usque ad mortem. Ita meæ perinde æqua*

ibid. v. 7.

*Ira sui ipsa
pro*

*Iona ira
immodica,*

Iona 4. 6.

Ibid.

ibid. v. 9.

aqua, ac sancta. Non sum ferendo tantam injuriam; idem erit finis vitæ meæ, qui & iracundiæ. Bene ego irascor usque ad mortem.

In excoecat

Quod si Vates, id est videns Deum tantopere obcoecatus est hac sui inordinata perturbatione, in re levidenti, quanto magis obfuscabitur mens illorum, qui minus à deo illuminati? Si ille furorem suum reputabat justitiam, quanto magis alter eò inferior hallucinabitur? Si hic hominem exuit, quanto magis improbus de mentis statione prouet, & in felle amaritudinis enutritus belluam induet?

*Ira vitium
diabolicum
S. Chrysostr.
h. 46. de
div.*

XII. Addo insuper ex calamo entheo, & ore verè aureo Chrysostr. mi vitium esse diabolicum. Is in sermone quopiam nos ad spectacula efferrati cuiuspiam provocans homuncionis, iudices ad discernendum habere exoptat, inter Energumenū, & Iracundum, in quonam discrepent. Vide, inquit, vultus à dæmonibus pressorum, & furentium, & dicito, in quo differat ab illis? Observa faciem parte ex una Energumenorum, ut ringantur, ut strideant dentibus, ut oculis scintillent, ut manibus omnia comminutum eant. S. Marcus, & Lucas Medicus unà, ac Evangelista ejusmodi infessum ab Orco exhibent, & hic domicilium habebat in monumentis.

*Marc. 5. 3. 4.
Luc. 8. 16.*

& neque catenis eum quisquam ligare poterat; quoniam sæpenumero compeditus, & catenis innexus, & compedes comminuit, & catenas ferreas rupit. Et nemo eum poterat domare, & semper die ac nocte in monumentis, & montibus erat clamans, & concidens se lapidibus.

*Marc. 9. 27.
Luc. 9. 38.*

Alium itidem iildem ostentant, qui elifus in terram volutabatur spumans, & frequenter in aquam, & ignem impellebatur, ut periret. Hæc aliæ lineamenta Sarhanæ in hominem dominantis, hi mores, hæc tyrannis.

Jam obvertite vultum in partem alteram, & arbitramini quempiam iracundiæ livore dementatum, quam simile in eo oris filum, quam gemellos Lemurum indices in illo deprehenditis. Numquid enim & ipsum quispiam edomare, vel infrænare poterit? Nonne & ipse stridet dentibus, efferatur in oculis, volvit spumas in labiis, & toto purpuram vultu diffundit? Nonne sese à consortio aliorum sequestrat, seque ipsum collidit, ac concurit? Nemo planè inficiabitur? Quod si corpori nonnuquam parcunt, animam eò gravius exeruciant, profundiusque lauciant. Vel si ore salivam non evomunt, felleam tamen latrinam evocant, & verba blasphema, omni spuma immundiora egurgitant. In quo itaque discrepant. Quis discernet inter hunc, & illam Salomon?

XIII. Id mihi persuadeo in summis superstitionis tenebris Ethnicos affecutos esse, quando tradiderunt Herculis furenti, & cuivis alteri rabido semper Megaram quampiam altaque ad stare Furias, aut pectus, ipsorum insidere, atque hæc similiave illis insufurare. Quid agis? quid pateris? Ergo te despuere debuit ille de trivio homuncio? Illeæ tuus quondam Achates supplantare; ille proximus fallere, aut defraudare impune?

Quid

Quid te fiet expende. Uno impune abire permisso, infurget alter teque eodem tenore naso suspendet, & in coram aliis perinde ac fatuum traducet, aut tanquam leporeni pectoris virum sibilabit. Si fama tua, si nomini, si fortunis ipsis consultum is, vindices necesse est. Vir ille est, & heroibus associandus, qui pancreaticè de suo se se ulciscitur adversario. Meritò extollitur, qui cornu suum in tantum extulit, ut nemo deinceps illi irrogare præsumat injuriam. At verò ex adversum hostem suum, qui non læsit, adjuvat; luporumque patet faucibus, qui mitissimo ingenio oviculas imitatur. Eja age femineum pectus exue, virum indue, animum ultione exple, sentiat inimicum, qui quis læserit.

Hac similique ratione inflammato à Thesiphone suffunduntur oculi, ut nutus aliorum, ac digitorum motus perinde ac purpureus color tauros exasperet; ut Chymeras, & Hippocentauros videat, ut tragædiarum fragmenta, & umbratiles scenæ animo obversentur. Aures itidem exaudit, ut voces disceptantium eminus audiat, ut eorum sibilum percipiat, ut multa sibi illata convitia interpretetur. Tandem socios manipulares decuriat, turbulentorum affectuum, ad pacatum, florentemque animi statum omnino convellendum. Accedit & ipsa Aleæto millena struens fora, in quibus litiget cum iis, à quibus sibi irrogatam auguratur injuriam, millena alia architectans theatra, in quibus se vindicet, millena subministrans arma, quibus inimicum de medio tollat. *Qualia, inquit, Seneca. Poeta inferna monstra sinxerunt, succincta serpentibus,*

& igneo flatu, quales ad bella excitanda, pacemque lacerandam terribilissima inferni exeunt Furia, qualem Cerberum tricipitem flammis vomentem; talem nobis iram figuremus. Et hæc pagana assecuta est acies, quid non Christiana?

XIV. D. Basilius ipsummet Principem tenebrarum, ac Furiarum in effectus conspicatus est dominantem. *Sicut, inquit, qui charitatem habet, Deum in se habet; ita qui iram, & odium habet, dæmonem in se continet. Ut Deus est Author pacis, & concordie; ita Sathanas caput odii, atque discordie. Ut ille in medio pacatorum residet; ita hic in præcordiis efferatorum hospitatur.*

XV. Prostrato illo carneo Colosso Goliatho, & concinentibus Pæan mulieribus Sionis Davidi de decem millibus, & Saul de mille duntaxat prostratis, *iratus est Saul nimis, eò quod minus sibi, quam seruo æmulo adscripsissent. Quid factum? Addit sacer textus: Post diem alterum invasit Spiritus malus Saul, & mirum in modum torquebat illum. Quæro quis iste Spiritus malus? An Asmodæus qui Ipiam, qui lascivos infestat? An Leviathan, qui superbis principatur? An aliquod murum, quod ingratos, ac impios flagellet? An aliud de regione, aut legione ignota Luciperi? Petrus Damianus censet Spiritum fuisse iracundie, seu ipsammet iracundiam, quæ Saulem Sathanæ in modum excruciabat. Sic enim scribit: In Saulis cor ira præcessit, & mox nequitie Spiritum induxit, qui abreptitium suum in zelum vesani furoris accendit. Tremebat enim in vasculo suo author iracundie Spiritus. Ipsa ergo iracundia aut est tortor, aut tortorem, ac*

carnificem inferni secum ducit in comitatu; ipsa gehennam nutrit, ipsa in angelos tenebrarum transfigurat, ipsa in profundum perditionis deturbat.

Quapropter irascimini & nolite peccare. Irascimini Dominicè non serviliter; irascimini ex ratione non furore; irascimini & non peccetis. Amen

CONCIO LI.

IN DOMINICA XXII. POST PENT.

Reddite quæ sunt Dei Deo. Matt. 22.

ARGUMENTVM.

Computus debitorum.

I Videns indicium est S. Martinum esse in foribus. A. Nihil jam frequentius auditur, quam redde. Redde census, redde mercedem, redde quod debes. Reddite quæ sunt Cesaris Cesari, & quæ sunt Dei Deo. Reddite nobiles, reddite ignobiles; divites, ac pauperes; docti, & indocti, juvenes ac senes, viri ac mulieres. Reddite quæ sunt Cesaris Cesari. &c.

Dices forsitan, quid est illud, quod Domino meo debeo? ad cuius reddendam rationem evocor. Ego verò replico, quid est, quod illi non debeas? quid habes quod non accepisti? Quidquid circa nos ex adventitio fulget, liberi, parentes, ampla patrimonialia, referta vestibula, alieni, commodatique apparatus sunt. Fatendum de mobilibus ac immobilibus: De cælo ista possideo. Dicendum cum Psalte regio: Dominus universorum tu es. Nos manutentarii tui Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terrarum, & plenitudinem ejus tu fundasti. Nos autem populus tuus & oves pascua

tuæ. Nos subditi tui, mancipia tua millenis obærata nominibus. Contestandum cum Apostolorum Principe: Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à patre luminum. Jure igitur divina Majestas vendicat omnia, sanctissimè cæsum repetit ab universis. Reddite quæ sunt Dei Deo. Reddite quidquid accepistis singuli in particulari; reddite quidquid accepistis universi in communi. Eheu quam validè in tremendo iudicii die hæc verba ferient aures nostras! quanta futura hæc tonitrua debitis suis indormientibus! quam trifurca fulmina in obæeratorum mentibus!

Nos ut ed minus lædant, prævideamus in tempore, qua methodo computum exactius ineamus, ac rationes nostras pro virili conficere, atque exsolvere admiramur.

Narratio, ac Partitio.

II. Juxta Legis peritorum sancita reddenda sunt omnia commodatariis nostris, non quoad speciem duntaxat, & in individuo, sed & circumstantias easdem. Non enim satis est indulum pro veste, aut vestem pro veste

Iacobi. 1. v. 71.

Sen. Epist. ad Marcian.

2. Mach. 7.

Psal. 92. v.